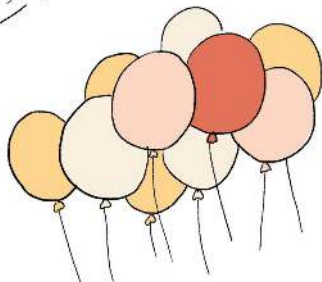
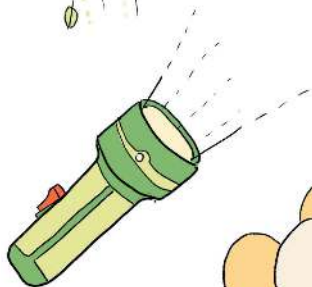
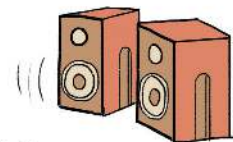
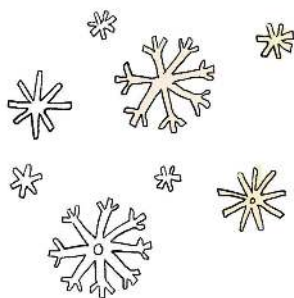

ЗВЕРНІТЬ увагу: аутизм

Як проявляються симптоми розладу аутистичного спектра (РАС) у дітей раннього віку.

Посібник для батьків, сім'ї та друзів

Що таке АУТИЗМ?

Аутизм, або розлад аутистичного спектра (РАС), – термін, який використовується для опису групи розладів розвитку центральної нервової системи

До розладу аутистичного спектра (РАС) належать: дитячий аутизм, атиповий аутизм, синдром Аспергера, органічний аутизм і аутистичний розлад. Всі ці терміни описують різні прояви одного порушення. Аутизм часто супроводжується іншими розладами. Значна частина людей з РАС (від 25 до 50%) мають супутню розумову неповносправність, можуть проявлятися також порушення моторики і координації, проблеми зі шлунково-кишковим трактом, порушення сну. Для людей з РАС також характерні особливості сприйняття інформації, труднощі з концентрацією уваги та дратівливість.

Розлад аутистичного спектра проявляється головним чином порушеннями у трьох сферах:

1. У тому, як людина **спілкується** з дітьми та дорослими (порушення соціальної взаємодії).
2. У тому, як людина **розмовляє**, користується жестами і мімікою (порушення у сфері комунікації)
3. У тому, як людина **поводиться** (своєрідність, обмеженість і стереотипність інтересів та діяльності).

Порушення у сфері соціальної взаємодії

Порушення соціальної взаємодії - **найважливіші симптоми аутизму.**

Часто маленька дитина поводить ся так, ніби налаштована "на свою хвилю", вона може **не цікавитись** іграми інших дітей і навіть вперто відмовлятися від участі у спільних іграх. Таку дитину складно зацікавити чимось, вона ***не повторює дії, рухи і звуки*** за дорослим.

Дитина може **не помічати**, вдома батьки чи на роботі, кудись вийшли чи повернулись додому.

Дитина може **засмучуватись**, коли дорослий намагається приєднатися до її гри і підтримувати цю гру.

Може сидіти у ліжечку сама і **голосно, монотонно кричати**, замість того, щоб покликати маму.

Може **не виявляти цікавості** до гри інших дітей.

Часто буває складно **привернути увагу** до іграшок чи книг.

Може не виявляти цікавості до гри у хованки та інших ігор, які передбачають взаємодію з іншими людьми.

Не посміхається у відповідь на посмішку.

Може явно і відчайдушно **уникати** обіймів, поцілунків і не дозволяти брати себе на руки ні батькам, ні іншим людям.

Не реагує на своє ім'я.

Порушення у сфері комунікації

Порушення комунікації - також провідний симптом аутизму. Чимало дітей з аутизмом значно пізніше за своїх ровесників починають розмовляти і можуть не використовувати жести.

Натомість вони використовують руку інших людей, ведучи дорослих до тих предметів, з якими хочуть, щоб дорослі щось робили.

Уникають контакту "очі в очі".

Автоматично повторюють слова, не звернені до інших (ехолалії).

Деякі діти з аутизмом можуть рано почати говорити і запам'ятовувати багато слів, проте **не використовують** їх для того, **щоб спілкуватися**.

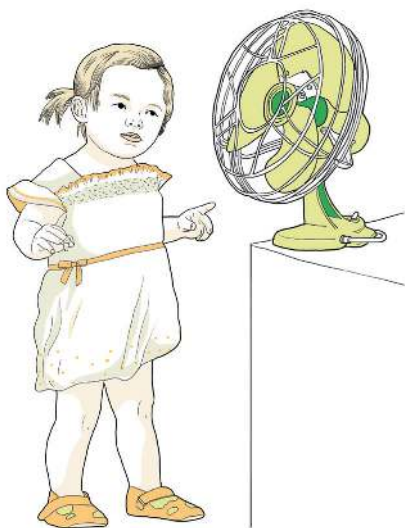
Наприклад, знову й знову **повторюють** улюблені цитати з мультфільмів і книг чи слова та фрази, почуті від інших. Часто діти з аутизмом гірше розуміють звернену до них мову. Також вони пізніше за однолітків починають виконувати інструкції, може здатися, що вони не чують звернені до них слова.

Дитина **не використовує** **вказівний жест**, а скеровує руку дорослого до бажаного предмету.

Порушення в поведінці

Третя група обов'язкових для встановлення діагнозу РАС симптомів - своєрідність, обмеженість і стереотипність поведінки, гри та інтересів. Діти з аутизмом граються іграшками у дещо незвичний спосіб (наприклад, викладають їх рядочком чи розкидують), можуть часто виконувати повторювані дії, цікавитись незвичними предметами, дивним чином рухатись (наприклад, розмахуючи руками, погойдуючись на місці, чи бігати по колу). Прояви симптомів цієї групи надзвичайно різноманітні.

Дитина може **тривалий час розглядати один предмет** (лопаті вентилятора, кондиціонера). Якщо поспостерігати за дитиною, виникає відчуття, ніби її погляд "прикутий" до предмета, і вона не може відірватися.

Дитина може часто **обертатися довкола своєї осі**.

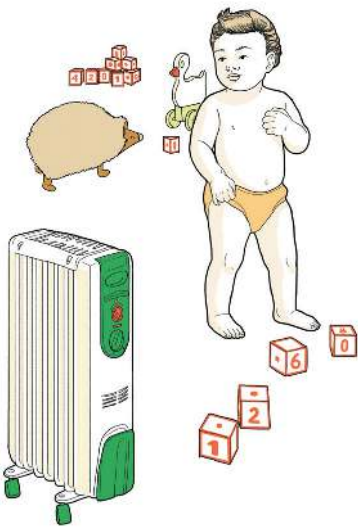

Може крутити предмети*
 **물건을 돌리거나
 돌려볼 수 있다.*

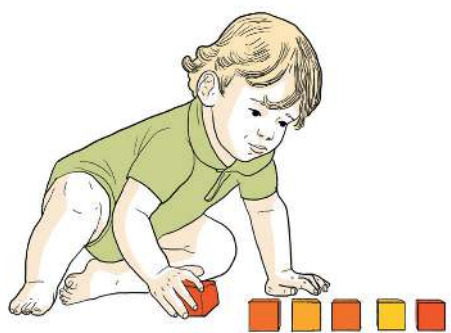
Не гратися з іграшкою у
 звичний спосіб*
 нав'язливо
 &наприклад, *공을 던지거나
 자동차를 밟는다.*

Часто багаторазово
 махає
 руками.

Може не цікавитись
 не ігровими
 &наприклад, *목욕탕에
 가거나
 화장실을
 찾는다.*

Не розкладати
 предметів
 рядочком. Складання предметів
 рядочком є самоцінним і ніякого
 сюжету не прослідковується.

Може настирно намагатися їсти **неїстівні предмети**: одяг, простирадло, матрац, фіранки.

Може часто чи тривалий час **перебирати**, трясти чи клацати пальцями перед своїми очима.

Часто і тривало **розгойдуватись**, сидючи на місці і нічим більше не займаючись.

Нескінченно довго **клацати вимикачем**, вмикаючи і вимикаючи світло.

Порушення моторики

Особливості моторики не є провідними діагностичними критеріями при встановленні діагнозу "аутизм". Проте чимало батьків і спеціалістів зауважують різноманітні **варіації нерівномірності моторних навичок** у дітей з РАС. Деякі діти можуть одночасно бути вкрай незграбними в одній ситуації і проявляти чудеса еквілібристики в іншій.

Порушення оцінки відстані до предмету також сприяє моторній незграбності.

Погана координація рухів - **навчитися ходити сходами може бути вкрай складно для дитини з аутизмом.**

Ходіння навшпиньках.

Часто дитина не може захоплювати і утримувати руками дрібні предмети.

Не може кататися на велосипеді чи машині-каталці з педалями.

Вражаючі здібності до утримання рівноваги і водночас помітна незграбність.

Може спостерігатися підвищене слиновиділення через проблеми регуляції тонусу м'язів рота та щелепи.

Особливості сприйняття - гіперчутливість

Діти з аутизмом можуть бути дуже чутливими і з великими труднощами переносити деякі відчуття: гамір, музику, блимання лампочок, дотик одягу, запахи і т.ін., які іншим здаються цілком комфортними за інтенсивністю.

Саме тому дітям з аутизмом може бути вкрай важко в новій ситуації чи новому оточенні. Чим більше нових стимулів довкола, тим більша ймовірність, що дитина не впорається з таким навантаженням і втратить контроль над собою.

Може демонструвати **неприйняття усього нового** чи рідкісного, наприклад, свічок на іменинному торті і повітряних кульок.

Дитина може **не сприймати дотиків до шкіри** (чинити опір роздягання чи миттю).

Може **не сприймати дотиків до голови та волосся**, які неминучі при проведенні гігієнічних процедур.

Може **не сприймати** звичайні домашні **запахи**, особливо побутової хімії.

Може **не сприймати музику**.

Може іноді здаватися глухою, не здригатися і не обертатися на гучні звуки, але в інший час реагувати на звичайні чи слабкі звукові подразники.

Може відмовлятися перевдягатися, одягатися чи роздягатися, а також одягати новий одяг.

Може відмовлятися від ременів безпеки в дитячому кріслі авто.

Самотравмування

У деяких випадках прагнення незвичних відчуттів або занижений больовий поріг можуть призводити до того, що дитина сама себе травмує і завдає собі шкоди. Така поведінка зустрічається не дуже часто, проте **шкода буває серйозною**.

Може виривати собі волосся жмутками.

Може сильно стукатись головою об тверду поверхню (підлогу, стіни).

Дряпати і здирати шкіру і зранені поверхні (скоринку).

Може кусати себе.

Порушене відчуття безпеки

Іноді при аутизмі буває порушене відчуття безпеки. В такому випадку дитина може поводити себе так, ніби у неї відсутній інстинкт самозбереження, вона не розпізнає ситуацій, які вимагають обережності, може прагнути до небезпеки і порушувати правила безпеки в одній і тій самій ситуації, незважаючи на отриманий попередній негативний досвід.

Розлади шлунково-кишкового тракту

У багатьох дітей з аутизмом трапляються часті розлади шлунково-кишкового тракту. Дитина погоджується їсти надзвичайно обмежений перелік продуктів і/або у неї присутня підвищена чутливість до смаків їжі.

Надзвичайно **обмежений набір продуктів**, які дитина погоджується їсти і/або підвищена чутливість до смакових особливостей їжі.

У дитини часто буває **пронос**. У випорожненнях наявні залишки неперетравленої їжі. Дитина часто **страждає закрепами**.

Порушення сну

Чимало дітей з аутизмом мають порушення режиму сну. Діти можуть не розрізняти день і ніч, залишаючись однаково активними у будь-який час доби. Їх може бути складно вкласти спати, вони можуть часто прокидатися вночі. Періоди сну можуть бути дуже короткими: одна-дві години. Больовий поріг у дітей з аутизмом може бути занижений чи навіть бути відсутнім. А може бути навпаки - надзвичайно високим. У дітей з аутизмом також трапляються судоми. Ймовірність виникнення епілепсії, як супутнього захворювання, зростає з віком.

Аутизм – не вина батьків, бабусь, дідусів і, тим паче, самої дитини, а біологічний розлад.

Аутизм – серйозний розлад розвитку, який сильно впливає на життя людини та її оточення.

Дітям з аутизмом та їхнім сім'ям можливо допомогти, якщо рано і правильно поставити діагноз і надати необхідну допомогу.

Діти з аутизмом, підростаючи, стають підлітками з аутизмом, а потім і дорослими людьми з аутизмом.

Встановлення діагнозу

Діагноз "розлад аутистичного спектра" встановлюється при виявленні в поведінці і розвитку дитини симптомів аутизму.

Спеціаліст, який проводить діагностику, спостерігає за дитиною, може гратися чи спілкуватися з нею. Він також розпитує близьких дитини про те, як дитина поводить себе вдома і про особливості її розвитку від народження. Іноді спеціалісти можуть просити батьків заповнити анкети чи опитувальники, а також проводити спеціальні діагностичні інтерв'ю з батьками.

Все це допомагає виявити і уточнити симптоми аутизму. Проте досі не існує жодних інструментальних методів чи аналізів, за допомогою яких можна зі ймовірністю 100% встановити чи заперечити діагноз "аутизм". В Україні діагноз РАС встановлює, як правило, лікар-психіатр, однак і інші спеціалісти можуть звернути увагу батьків на симптоми аутизму чи рекомендувати обстеження у психіатра: лікар-педіатр, психолог, невролог. Наявність точного діагнозу дає змогу батькам претендувати на соціальні виплати.

Висловлюємо подяку фонду "Выход" outfund.ru за дозвіл на використання матеріалу. Переклад з російської Ончул О.М.